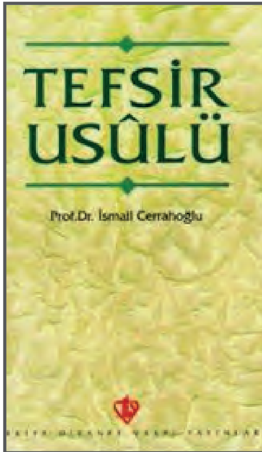
Tefsir Usûlü ile İlgili Bazı Örnek Çalışmalar:

İsmail Cerrahoğlu: Tefsir Usûlü

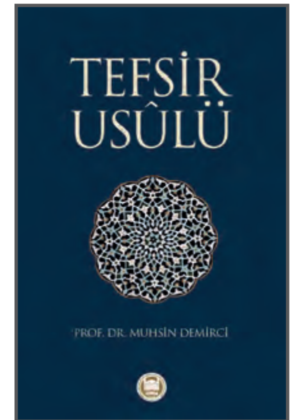
1932 yılında doğan İsmail Cerrahoğlu, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk tefsir profesörüdür. Tefsir ilmi ile ilgili birçok kitap yazmıştır. Bunlardan birisi de Tefsir Usulü'dür ve alanında yazılan ilk eserdir.

Tefsir Usûlü, Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerin nasıl anlaşılması gerektiğini anlatır ve tefsir ilmine yardımcı olacak önemli noktaları inceler. Kitap şu üç bölümden oluşur: Kur'an tarihi, Kur'ani ilimler ve Tefsir Tarihi.

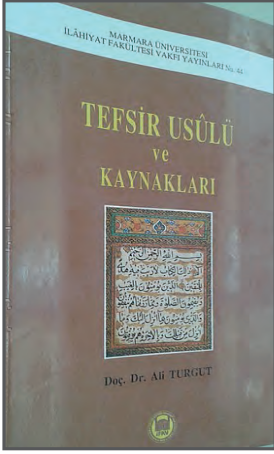
Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerin hepsi aynı açıklıkta olmadığı için onda mevcut olan sanatların ve sırların çözülmesi gerekir. Bu işi de halletmeyi Tefsir Usûlü ilmi üzerine almıştır. Kur'an tarihi, Kur'ani ilimler ve Tefsir Tarihi olmak üzere üç bölümde takdim edilen bu eser, tefsir ilmine yardımcı olacak en mühim hususları ele alması bakımından önem taşımaktadır.

Muhsin Demirci: Tefsir Usûlü

Kitap dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tefsir usulü kaynakları tanıtılmaktadır. İkinci bölümde, Kur'an'ın tarihi incelenmektedir. Üçüncü bölümde, Kur'an ilimlerinden bahsedilmektedir. Dördüncü bölüm ise tefsir tarihinden bahseder. Bilindiği gibi Kur'an İslam'ın inanç, ibadet ve ahlak esaslarının yan sıra, dünya ve ahiretle ilgili diğer konularda da aşkın ilkeler koyan yüce bir kitaptır. Bu yüzdendir ki, Müslümanlar onun telkin ettiği yüksek idealleri kendilerine rehber edinmişler ve hikmet dolu ifadelerini inceleme konusunda olağanüstü bir gayret ve titizlik göstermişlerdir. Hz. Peygamber ile başlayan bu gayretler, sahabeden tâbiîne ve onlardan da daha sonraki nesillere intikal ederek zamanımıza kadar gelmiştir.

47 Müslim, Birr, 70; Tirmizî, Birr, 23.

Ali Turgut: Tefsir Usûlü ve Kaynakları

İstanbul'da 1991'de basılıp Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı tarafından 30 numaralı ilmi eserler serisiyle yayımlanmıştır. Fihristlerle beraber 360 sayfadan meydana gelen eser dört ana bölümden oluşur.

Girişten sonra yer alan birinci bölüm, tefsir usulü kaynaklarına dairdir. İkinci bölüm Kur'ân tarihine ayrılmıştır. Kur'ân ilimlerine dair olan kitabın üçüncü bölümünde şu konulara yer verilmiştir: Mushaf ve kıraat bilgisine ilişkin çalışmalar ve Kur'ân ilimleriyle ilgili çalışmalar. Kitabın dördüncü bölümü tefsir tarihine ayrılmıştır. Bu bölümde tefsir çeşitleri ve tefsir hareketleri incelenmiştir.

İsmail Çalışkan: Tefsir Usûlü

Kitabın konusu tefsir usûlünün ne olduğunu anlatmaktır. Hedefi ise anlama ve yorumlamaya esas olacak tefsir teorisini, metodolojiyi ortaya koymaktır. Bunu yaparken tefsir usûlüne yardımcı olması bakımından kısaca Kur'an tarihi, tefsir usûlünün öncüsü durumundaki ulûmu'l-Kur'ân ve diğer çalışmalara değinilerek, bu süreçte tefsir usûlünün nasıl ortaya çıktığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bilgiler Kur'an'ı anlamak ve tefsir etmek için vazgeçilmez değere sahiptir. Ondan sonra, anlama ve yorumlamada takip edilecek sisteme geçilir. Son olarak da Kur'an'ı anlama ve yorumlamanın esasları diyebileceğimiz sistem, metodoloji anlatılmıştır.

Suyutî: el-İtkân

Konular işlenirken önce aynı konuda eseri bulunan müellif ve eserleri zikredilerek değerlendirilmiş, ilgili meseleler âyet ve hadisler ışığında, bunlarda yoksa âlimlerin sözlerinden deliller getirilerek çözümlenmiş, faydalanılan kitaplardan özet metinler aktarılmıştır. Farklı görüşler nakledildikten sonra müellif kendi görüşünü ortaya koymuş, haberlerin kaynak ve isnadını belirtmiştir. Hadisler senetleriyle verilmiş, sıhhatleri üzerindeki değerlendirme ise araştırmacıya bırakılmıştır (Abdülhafîz Fergalî el-Karnî, s. 112).

Süyûtî, tefsiri derinleştiği ilimlerin başında saydığı gibi benzerlerinin yazılmadığını iddia ettiği eserlerinden ilk altısı da Kur'an ilimlerine dairdir. Bu alanda en çok eser veren âlimlerden olan Süyûtî, eserlerinin tefsirde okuyucusunu başka bir esere ihtiyaç duymayacak şekilde bir bütünlük oluşturduğu kanaatindedir.

Süyûtî'nin el-İtkân'ı ve Tefsîrü'l-Celâleyn'i günümüze kadar tefsir öğretimi ve araştırmalarında en çok başvurulan kaynaklar arasında yer aldığı gibi müfessirlerin biyografilerine dair eseri de bu literatürün öncüsü durumundadır. Dağınık şekilde bulunan bilgileri Kur'an ilimlerinde olgunluk dönemini temsil eden eserlerinde derli toplu halde bir araya getirmesi ve çoğunlukla bu bilgilerin kaynağına işaret etmesi araştırmacılara kolaylık sağlamıştır (Hüsnü'l-Muhâdara, I, 336-338; et-Tehaddüs, s. 105).

اَلْاِتْقَانُ فِى عُلُومِ الْقُرْاٰن